

РЕШЕНИЕ

№ 2728

гр. София, 24.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 54 състав, в публично заседание на 07.03.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Атанас Николов

при участието на секретаря Ирена Йорданова и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **11894** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административно-процесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по искова молба, подадена от Д. Д. К. с ЕГН [ЕГН], с която на основание чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) е предявен иск срещу Столична дирекция на вътрешните работи, за присъждане на обезщетение в размер на 1000 лв. за претърпени неимуществени вреди и 300 лв. имуществени вреди от отменената като незаконосъобразна с влязло в сила съдебно решение Заповед за задържане на лице №228-зз-356/15.04.2023г., издадена от полицейски орган на основание чл. 72 ал. 1 т. 1 от Закона за министерството на вътрешните работи (ЗМВР).

Ищецът твърди, че спрямо него е била постановена заповед за задържане на лице от 15.04.2023 г., издадена от К. И., полицаи при 04 РУ – СДВР, [населено място] в качеството му на полицейски орган, с която заповед е било разпоредено задържането му за срок от 24 часа в помещение за временно задържане на 04 РУ – СДВР, без да е извършвала противозаконно деяние, без мотиви и без да й бъде повдигано обвинение. Д. К. е обжалвал заповедта по съдебен ред и с Решение от 11.07.2023 г., постановено по НАХД № 7520/2023 по описа на Софийски районен съд, заповедта за задържане е била отменена като незаконосъобразна. Решението на Софийския районен съд не е било обжалвано и е влязло в сила на 09.08.2023 година. Ищецът

твърди, че в резултат на осъщественото спрямо него незаконосъобразно задържане е претърпял немуществени вреди, изразяващи се в негативни емоционални преживявания, силна тревога и смут, които са се отразили негативно както на психическото, така и на физическото му здраве. С оглед на това претендира на основание чл. 1 ал. 1 от ЗОДОВ да му бъде присъдено обезщетение в размер на 1000 лева за претърпените от незаконосъобразния административен акт немуществени вреди и 300 лв. имуществени вреди.

Ответникът Столична дирекция на вътрешните работи, чрез процесуалния си представител по делото в представен писмен отговор, оспорва предявения иск като недоказан и неоснователен.

СГП, конституирана като страна по делото на основание чл. 10 ал. 1 от ЗОДОВ, чрез участващия по делото прокурор дава заключение, че искът е неоснователен и недоказан.

От фактическа страна:

Със Заповед за задържане на лице №228-зз-356/15.04.2023г., издадена от полицейски орган на основание чл. 72 ал. 1 т. 1 от Закона за министерството на вътрешните работи (ЗМВР), с която е постановено задържане за срок до 24 часа на лицето Д. К. в помещение за временно задържане на 04 РУ – СДВР, считано от 22.50 часа на 15.04.2023 г. Заповедта е издадена на основание член 72 ал. 1 т. 1 от ЗМВР. Като фактическо основание за задържане на лицето е вписано „Чл. 324 ал. 1 от НК“. Не е спорно по делото, а и се установява от разписката към издадената заповед, че К. фактически е бил задържан от 22.50 часа на 15.04.2023 г. до 16.04.2023 г.

Д. К. е оспорил по съдебен ред заповедта за задържане, като по подадената жалба е образувано НАХД № 7520/2023 по описа на Софийски районен съд. С решение (без номер) от 11.07.2023г. по посоченото дело, заповед за задържане на лице от 15.04.2023 г., издадено от полицейски орган при 04 РУ – СДВР, е отменена като незаконосъобразна. Съдът е приел, че оспореният акт е постановен при съществени нарушения на процесуалните правила, обуславящо неговата отмяна. Изложени са мотиви, че словесното формулиране на основанията за задържане на Б.П. не изпълнява целта на закона, защото от съдържанието на заповедта не е ясно за извършването на какви действия лицето е заподозряно и съотв. не може да разбере защо на практика се задържа от властите. Решението на Софийски районен съд не е било обжалвано и е влязло в сила на 09.08.2023 г.

По делото е допуснато събиране на гласни доказателсна К. в производството по НАХД №7520/23г. Свидетелката заявява, че в деня на задържането на К., както и във времето след това, клиента ѝ е бил много притеснен от задържането. Съдът кредитира изцяло така дадените показания, като съответни на събраните по делото писмени доказателства и в рамките на изясняване на спора от фактическа страна.

Към материалите по делото е приложено НАХД № 7520/2023 г. по описа на Софийски районен съд.

Правни изводи:

Искът за присъждане на обезщетение е предявен от лице което твърди, че е претърпяло немуществени вреди в резултат на осъщественото спрямо него

задържане въз основа на незаконосъобразно постановена Заповед за задържане на лице от 15.04.2023г., издадена от полицейски орган при 04 РУ-СДВР, срещу Столична дирекция на вътрешните работи /юридическо лице съгласно чл. 37, ал.2 от Закона за Министерството на вътрешните работи/ – т.е исковата молба е подадена от лице с правен интерес и срещу пасивно легитимирания ответник, по аргумент от чл.205 от АПК във вр. с чл.1, ал.2 от ЗОДОВ. Налице е и процесуалната предпоставка по чл.204, ал.1 от АПК за допустимост на иска – исковата претенция е предявена след като с влязло в сила съдебно решение е отменен като незаконосъобразен административния акт, от който се твърди, че са произтекли претендираните за обезвреда неимуществени вреди.

Ето защо съдът приема, че предявеният иск с правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ подлежи на разглеждане в производство по реда на чл.203 и сл. от АПК.

Предявеният иск срещу СДВР за неимуществени вреди е доказан по основание и по размер, а за имуществени вреди следва да се отхвърли, по следните съображения:

Съгласно разпоредбата на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, държавата отговаря за вредите, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на нейни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Следователно отговорността на държавата възниква при наличието на няколко предпоставки, а именно: 1. Незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или на длъжностно лице на държавата; 2. Незаконосъобразният акт, респ. действие или бездействие, да е при или по повод изпълнение на административна дейност; 3. Реално претърпяна вреда /имуществена и/или неимуществена/ и 4. Причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действие или бездействие и настъпилите вредоносен резултат. Тези нормативно регламентирани предпоставки трябва да са налице кумулативно - липсата на който и да е от елементите от правопораждащия фактически състав за възникване правото на обезщетение за претърпени вреди, възпрепятства възможността да се реализира отговорността по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ в исковото производство по реда на чл.203 и сл. от АПК.

С предявения иск се претендира обезщетение за претърпени неимуществени вреди от незаконосъобразно постановената спрямо ищеца Заповед за задържане на лице №228-зз-356/15.04.2023г., издадена от полицейски орган на основание чл. 72 ал. 1 т. 1 от ЗМВР. Задържането за срок от 24 часа по чл.72 от ЗМВР представлява принудителна административна мярка, прилагането на която ПАМ се свързва с осъществяване на административна дейност от административни органи при упражняване на нормативно регламентирани административни функции и правомощия. В този смисъл като властнически акт издаден от административен орган /полицейски орган по см. на чл.57, ал.1 от ЗМВР/, по административен ред и при изпълнение на административна /изпълнителна/ дейност, заповедта за задържане на лице по чл.72, ал.1 от ЗМВР представлява акт на длъжностно лице на държавата при или по повод изпълнение на административна дейност по см. на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ.

В случая по делото е безспорно установено, че със Заповед за задържане на лице №228-зз-356/15.04.2023г., издадена от полицейски орган на основание чл. 72 ал. 1 т. 1 от Закона за министерството на вътрешните работи (ЗМВР), е постановено задържане за срок от 24 часа на лицето Д. К. в помещение за временно задържане на 04 РУ-СДВР, считано от 15.04.2023г. до 16.04.2023г. Следователно въз основа на приложената със заповедта ПАМ по чл.72, ал.1, т.1 от ЗМВР, за срок от 24 /двадесет и

четири/ часа на ищеца е било ограничено правото на свободно придвижване, както и спрямо него са извършени всички съпътстващи задържането фактически и правни действия във връзка с изпълнението на заповедта, включително полицейски обиск на задържането лице/л.19 по НАХД № 7520/2023г на СРС/. Заповедта е отменена като незаконосъобразна с Решение от 11.07.2023г. по НАХД № 7520/ 2023г. по описа на Софийски районен съд. С постановената отмяна с влязло в сила съдебно решение на издадената срещу Д. К. заповед за задържане по чл.72, ал.1, т.1 от ЗМВР и на приложената със заповедта принудителна административна мярка, като незаконосъобразна, съдът приема, че са налице първите две предпоставки за ангажиране отговорността на Столична дирекция на вътрешните работи по предявения иск с правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ – издаден незаконосъобразен акт от длъжностно лице на държавата при изпълнение на административна дейност.

Съдът приема за доказано наличието и на другите два от кумулативно изискуемите се елементи на фактическия състав по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ - настъпването на вреди за ищеца, пряка и непосредствена последица от незаконосъобразната административна дейност, по следните съображения:

В случая претенцията за обезвреда обхваща твърдените като претърпени от ищцата неимуществени вреди, проявленията на които са посочени в исковата молба като такива, изразяващи се в негативни емоционални преживявания, психически стрес, чувство на тревога и смут, дали неблагоприятно отражение на психическото и на физическото му здраве, в резултат на неоснователното, незаконосъобразното и необоснованото му задържане в 04 РУ-СДВР въз основа на издадената от полицейски орган Заповед за задържане на лице №228-зз-356/15.04.2023г., и приложената със заповедта ПАМ по чл.72, ал.1, т.1 от ЗМВР.

Отговорността на държавата по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ за причинени вреди е обективна. Обективният характер на отговорността означава, че държавата отговаря за вредите, причинени от нейните органи или длъжностни лица при изпълнение на административната дейност, които вреди са последица от незаконосъобразните им актове, действия или бездействия, без значение дали са причинени виновно от тях. Следователно при всички положения за да бъде ангажирана отговорността на държавата, е необходимо да бъде установена и доказана не само незаконосъобразна административна дейност, но и настъпили вреди, като пряк и непосредствен резултат от тази дейност /чл.4 от ЗОДОВ/. Вредата е отрицателната последица, с която се засягат неблагоприятно имуществени права и/или защитени от правото нематериални блага и неимуществени интереси на увреденото лице, като "пряка и непосредствена" е тази вреда, която следва закономерно от твърдяната незаконосъобразна административна дейност, по силата на безусловно необходимата причинно – следствена връзка, която съществува между тях. На обезщетяване подлежат единствено преките вреди - тези, които са типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат и които са адекватно следствие от увреждането. Освен преки, вредите следва да бъдат и непосредствени, т. е. да са настъпили по време и място, следващо противоположния резултат. Следователно обезщетение за неимуществени вреди се присъжда за конкретно претърпени физически и психически болки, страдания и неудобства, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. По силата на чл.52 от ЗЗД /приложим по силата на §1 от ЗР на ЗОДОВ/, обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Понятието "справедливост" не е абстрактно понятие, а е

свързано с преценка на конкретни и обективно съществуващи обстоятелства, имащи значение за правилното определяне на основанието за присъждане на обезщетението и на неговия размер. Следва да се отбележи че по справедливост се определя не само размера на обезщетението за неимуществени вреди, но и естеството и характера на страданието, за което се присъжда обезщетението. Ищецът е този, който в процеса следва да докаже както настъпването на вредите и тяхното основание, така и причинната връзка между тях и незаконосъобразните актове, действия или бездействия на администрацията.

В случая съдът приема за доказани голяма част от релевираните от ищеца проявления на претърпените от него неимуществени вреди, както и причинно-следствената им връзка с осъщественото незаконосъобразно задържане 04 РУ-СДВР въз основа на издадената от полицейски орган заповед. Психоемоционалното състояние на личността и преживените негативни емоции от даден факт, са абсолютно субективни прояви, които са с различен интензитет при всеки един човек и са обусловени като цяло от характеристиките на личността. Въз основа на събраните по делото гласни доказателствени средства съдът приема за доказани преживените от ищеца негативни емоционални и психически преживявания, както и че същите са в резултат от незаконосъобразно приложената спрямо него принудителна административна мярка по чл. 71, ал.1, т.1 от ЗМВР, в т.ч от ограниченото свободно придвижване. Показанията установяват по несъмнен начин както негативните изживявания на ищеца, така и че психофизичното му състояние е следствие от факта на осъщественото спрямо него задържане въз основа на незаконосъобразно издадената и изпълнена Заповед за задържане на лице №228-зз-356/15.04.2023г., издадена от полицейски орган на основание чл. 72 ал. 1 т. 1 от Закона за министерството на вътрешните работи (ЗМВР). Свидетелката е очевидец на последвалите от задържането на ищеца негативни емоционални изживявания, чиито външни проявления са били тревожността, и продължилото във времето безпокойство. Стресогенното събитие, с което се свързва настъпилото психофизическо състояние на лицето несъмнено се явява осъщественото незаконосъобразно и необосновано задържане на Д. К. по чл.71, ал.1, т.1 от ЗМВР. Самият факт на задържането и фактическото лишаване на лицето от правото на свободно придвижване, при това без каквото и да е било валидно основание, предполага настъпването на емоционален стрес и психически страдания.

Незаконосъобразната дейност на администрацията в случая безспорно е била условие за претърпените от ищеца психо-емоционални страдания и негативни преживявания, макар и без конкретно увреждане на здравето настъпилото увреждане /психическо и физическо/.

Съдебно признатата и установена със СПН фактическа, правна и доказателствена необоснованост на постановеното задържане на Д. К., при липса на материалноправната предпоставка по чл.72, ал.1, т.1 от ЗМВР и при прилагането на ПАМ в несъответствие с целта на закона, представлява адекватна причина с естество и характер, които биха могли да имат за последица за К. отрицателни емоционални усещания и негативни преживявания - страдание, чувство на безпомощност, унижение и накърняване на личното му достойнство. Всичко това обуславя извод, че неблагоприятната промяна в психическото и емоционалното състояние на ищеца, може еднозначно да се приеме като такава, представляваща пряка и непосредствена вреда – типична и нормално настъпваща последица във връзка с незаконосъобразно

наложената й ПАМ по чл.72, ал.1, т.1 от ЗМВР, следваща по време и място противоправния резултат – незаконосъобразно задържане на лицето в 04 РУ-СДВР.

Съгласно разпоредбата на чл.52 от ЗЗД, размерът на обезщетението за претърпени неимуществени вреди се определя по справедливост. Понятието „справедливост” е морално-етична категория и включва съотношението между деянието и възмездиято. Всъщност факта на осъждането само по себе си има характер на овъзмездяване, а размера на обезщетението като паричен еквивалент на причинените неимуществени вреди следва да бъде определен при съобразяване характера, вида, изражението и времетраенето на претърпените вредни последици, ценността на засегнатите нематериалните блага и интереси и при отчитане икономическия стандарт в страната към момента на увреждането, така, че обезщетението да не бъде средство за неправомерно обогатяване. Спазването на принципа на справедливостта, като законово въведен критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди, изисква размера на обезщетението за претърпени неимуществени вреди да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице. В случая, като се отчетат начинът на извършване на увреждането и характерът му - необоснованото и немотивирано лишаване на ищеца от основно човешко право - свобода на придвижване, продължителността на наложеното ограничение – 24 часа, характера и интензитета на породените страдания и негативни преживявания, без конкретно увреждане на здравето, съдът приема, че исковата претенция за присъждане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 1000лв., следва да се уважи изцяло.

С оглед на гореизложеното съдът намира, че е доказано по безспорен начин кумулативното наличие на всички елементи от правопораждащия фактически състав за ангажиране отговорността на Столична дирекция на вътрешните работи по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, за претърпени от Д. К. неимуществени вреди в размер на 1000лв., намиращи се в причинно-следствена връзка с незаконосъобразна административна дейност на длъжностни лица от СДВР, поради което исковата претенция се явява доказана по основание и по размер и като такава следва да бъде уважена.

Основателността на главните иски обуславя и основателност на акцесорните претенции за заплащане на лихви върху главниците на присъжданите обезщетения. Върху определените като обезщетения за непозволено увреждане суми се дължи законната лихва от деня, в който вземането за обезщетение за вреди става изискуемо. При прилагане на разрешението, дадено с Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2004г. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004г., ОСГК и доколкото и правопораждащото отговорността по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ увреждане се свърза с отмяната на акта, то дължимостта на лихвата следва да се признае от 09.08.2023г.

По отношение на претендираните с исковата молба имуществени вреди в размер на 300 лв., представляващи изплатено от К. възнаграждение за процесуално представителство в рамките на производството по оспорване на

Заповед за задържане на лице №228-зз-356/15.04.2023г., издадена от полицейски орган на основание чл. 72 ал. 1 т. 1 от Закона за министерството на вътрешните работи (ЗМВР), то исковата претенция в тази част следва да се остави без разглеждане, като производството по делото да се прекрати в тази част, по следните съображения.

В случая правното основание на предявения иск, в частта относно претендираното

обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 300лв., представляващи заплатено от Д. К. адвокатско възнаграждение за осъществена защита от адвокат в развилото се съдебно производство за отмяна на незаконосъобразния административен акт, не е чл.1 ал.1 от ЗОДОВ, а нормата чл. 143 ал.1 от АПК, която съдържа в хипотезата си фактите, описани в обстоятелствената част на исковата молба. С разпоредбата на чл.143, ал.1 от АПК е признато правото на всеки жалбоподател, при проведено успешно съдебно оспорване на индивидуален административен акт, да иска осъждане на ответника за сторените разноси по делото. Отговорността за разноси, регламентирана в чл.143, ал.1 от АПК се реализира по реда и в сроковете, установени с нормата на чл. 80 от ГПК във връзка с чл. 144 от АПК – най-късно до приключване на последното заседание в съответната инстанция страната трябва да заяви претенцията си, основана на посочената правна норма, за осъждане на ответния орган да заплати разноските по делото. В случая, искане за присъждане в полза на жалбоподателя на сторените по делото разноси е направено в самата жалба, а в крайния съдебен акт – е налице произнасяне на съда в този смисъл. Наличието на специален ред за обезщетяване на страната за понесените от нея разходи в съдебния процес по реда на АПК, изключва приложимостта на исковия ред по ЗОДОВ, на основание чл. 8, ал. 3 от същия закон, и обосновава извод за частична недопустимост на исковата претенция за имуществени вреди в размера й до 300 лв., което от своя страна налага искът в тази му част да бъде оставен без разглеждане, а производството по делото – да се прекрати частично.

Относно разноските.

Основателна е претенцията за присъждане на разноси, като с оглед изхода на делото, същите следва да се присъдят в размер от 500 лв., съобразно представените по делото доказателства за това. По отношение на искането за присъждане на разноси на процесуалния представител, предвид изхода на спора съдът намира следното. Съгласно чл.10, ал.2 от ЗОДОВ, ищецът дължи заплащане на разноските по производството, ако искът бъде отхвърлен изцяло; при оттегляне на иска изцяло или при отказ от иска изцяло. В ал. 3 на чл. 10 от ЗОДОВ е предвидено, че ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса и възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска. Законодателното разрешение на въпроса относно отговорността за разноси в съдебния исков процес по чл.203 и сл. от АПК във вр. с чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, въведено с изменението на ЗОДОВ /обн. ДВ бр.43/ 2008г./, представлява отклонение от общите правила по ГПК. При прилагането на тази нормативна регламентация от една страна следва извода, че хипотезите, при които ищецът дължи разноси, са изброени изрично и изчерпателно в чл.10, ал.2 от ЗОДОВ, а от друга че отговорността за разноси на загубилия делото ищец, се ограничава само до разноските по производството. Разноските по производството, по аргумент от чл. 75 и чл. 76 от ГПК, са средствата за възнаграждение за свидетели и вещи лица т. е разноските, направени по процесуалните действия, които страната е искала да бъдат извършени. Разпоредбите на чл. 10, ал. 2 и ал. 3 от ЗОДОВ, тълкувани в тяхната взаимовръзка, се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 78, ал. 8 от ГПК, във връзка с чл. 144 от АПК и чл. 143 от АПК. Липсата на изрична уредба в ЗОДОВ, която да

предвижда отговорност на ищеца за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответника при пълно или частично отхвърляне на иска, обуславя извод, че в производството по ЗОДОВ ищецът не дължи на ответника заплащане на юрисконсултско възнаграждение. Ето защо независимо от изхода на делото, предвид специалните разпоредби на чл.10, ал.2 и ал.3 от ЗОДОВ, не се следва присъждането на юрисконсултско възнаграждение в полза на СДВР.

С тези мотиви, съдът

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи, [населено място], [улица], на основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, да заплати на Д. Д. К. с ЕГН [ЕГН] сумата от 1000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди във връзка с отменената като незаконосъобразна с влязло в сила съдебно решение Заповед за задържане на лице №228-зз-356/15.04.2023г., издадена от полицейски орган на основание чл. 72 ал. 1 т. 1 от Закона за министерството на вътрешните работи (ЗМВР), ведно със законната лихва, считано от 13.12.2023г. до окончателното изплащане на задължението.

ОСТАВЯ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ предявения от Д. Д. К. с ЕГН [ЕГН] срещу Столична дирекция на вътрешните работи, [населено място], [улица], на основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ иск за сумата от 300 лв., представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди във връзка с отменената като незаконосъобразна с влязло в сила съдебно решение Заповед за задържане на лице №228-зз-356/15.04.2023г., издадена от полицейски орган на основание чл. 72 ал. 1 т. 1 от Закона за министерството на вътрешните работи (ЗМВР), ведно със законната лихва, считано от 09.08.2023г. до окончателното изплащане на задължението, като недопустим и прекратява производството по адм.д. № 11894/23г. по описа на АССГ в тази част.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи, [населено място], [улица] да заплати на Д. Д. К. с ЕГН [ЕГН] сумата от 510 лв. разноски за процесуално представителство.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14 дневен срок от съобщаването му на страните, в уважената част, а в останалата имаща характер на прекратително определение, в 7-мо дневен срок от връчване на решението.

СЪДИЯ:

